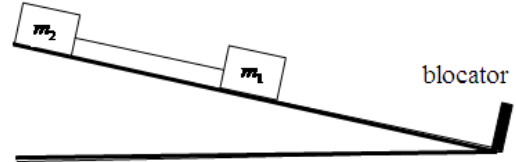

Problema I. Mișcare pe plan cu ciocniri

Două corpuri de dimensiuni neglijabile cu masele $m_1 = 600\text{g}$, respectiv $m_2 = 400\text{g}$ legate printr-un fir inextensibil cu lungimea $l = 4\text{m}$ sunt plasate pe un plan inclinat cu unghiul $\alpha = 30^\circ$ și lungimea $L = 8\text{m}$; corpul de masă m_2 se află în vârful planului, iar corpul de masă m_1 la mijlocul acestuia. Cele două corpuri se deplasează cu frecare unde $\mu_1 = \frac{\sqrt{3}}{10}$ este coeficientul de frecare dintre m_1 și plan

respectiv $\mu_2 = \frac{\sqrt{3}}{5}$ coeficientul de frecare dintre m_2 și plan. La baza planului înclinat, perpendicular pe acesta se află fixat un blocator din cauciuc cu un coeficient de restituire k , așa cum se observă în desenul alăturat. Se consideră accelerația gravitațională $g = 10 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$. Se consideră că viteza v a corpului, după ciocnirea blocatorului, este kv_0 unde v_0 este viteza cu care corpul ajunge la blocator.

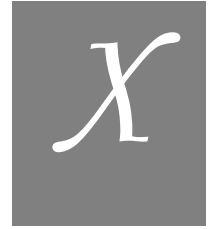
- Calculează accelerațiile cu care coboară cele două corpuri care pornesc din repaus, înainte ca m_1 să ajungă la blocator și tensiunea din fir în acest caz.
- Calculează valoarea minimă a coeficientului de restituire k , pentru ca m_2 să-l ciocnească pe m_1 înainte ca acesta să ajungă a doua oară la blocator.
- După cât timp, cronometrat de la prima atingere a blocatorului cu un coeficient de restituire $k = 0,8$, se va opri noul corp format prin ciocnirea plastică a corpurilor de mase m_1 și m_2 ; corpurile sunt în contact cu planul înclinat și au aceiași coeficienți de frecare

precizți anterior: $\mu_1 = \frac{\sqrt{3}}{10}$, respectiv $\mu_2 = \frac{\sqrt{3}}{5}$.

Problema IIA. Presiunea atmosferică

Presupunând că temperatura aerului rămâne constantă la toate altitudinile și variația accelerației gravitaționale cu altitudinea este neglijabilă arată că:

- presiunea p la o altitudine h deasupra nivelului mării este dată de: $p = p_0 e^{-\frac{\mu gh}{RT}}$ unde μ este masa moleculară a aerului; se cunoaște că $p = p_0 e^{-\frac{\rho_0 gh}{p_0}}$ unde p_0, ρ_0 reprezintă presiunea aerului respectiv densitatea acestuia la nivelul mării, iar h este altitudinea;
- $n = n_0 e^{-\frac{\mu gh}{RT}}$ unde n, n_0 reprezintă concentrația volumică a moleculelor de aer la altitudinea h respectiv concentrația volumică la nivelul mării.

- c) Calculează altitudinea la care presiunea atmosferică se înjumătățește față de presiunea atmosferică de la nivelul mării. Se consideră cunoscut $\ln 2 \approx 0,693$.

Problema IIB. Vaporii saturați

Aerul uscat din casă este una dintre problemele cu care toți ne confruntăm pe timp de iarnă. Căldura radiată de calorifer sau sobă reduce umiditatea aerului din casă, iar corpul uman percepe o stare de disconfort. Un grup de elevi și-a propus să studieze vaporizarea apei în diferite condiții cunoscând presiunea vaporilor saturați cât și densitatea acestora la diferite temperaturi (tabelele alăturate). Într-un vas de volum $V = 5L$, în care se află o cantitate de aer uscat în condiții normale de presiune și temperatură ($p_0 = 760\text{ torr}$, $T_0 = 273K$) se introduce, cu ajutorul unei pipete, o masă $m = 0,9g$ de apă după care se închide vasul și se încălzește. Se cunoaște constanta gazelor ideale $R = 8,31J / mol \cdot K$.

$t(^{\circ}C)$	$p_s(\text{torr})$	$\rho_s(g / m^3)$
20	17,51	17,3
21	18,63	18,3
22	19,80	19,4
23	21,04	20,5
24	22,35	21,8
25	23,73	23,0

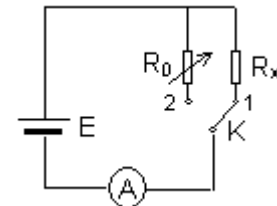
$t(^{\circ}C)$	$p_s(\text{torr})$
50	92,49
52	102,1
54	112,5
56	123,8
58	136,1
60	149,4
62	163,8
64	179,3
66	196,1
68	214,2
70	233,7
72	254,7
74	277,2
76	301,4
78	327,4

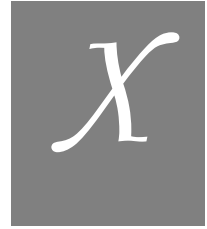
- a) Calculează presiunea din vas la temperatura $t_1 = 23^{\circ}C$.
- b) Reprezintă grafic presiunea vaporilor în funcție de temperatură. Dacă consideri util, pentru reprezentarea grafică, utilizează foaia de hârtie milimetrică pe care ai primit-o. Calculează temperatura t_2 la care apa se vaporizează complet și calculează presiunea din vas corespunzătoare acestei situații. Consideră că, pentru un interval de temperatură de aproximativ $5^{\circ}C$, dependența presiunii vaporilor saturați de temperatură poate fi aproximată ca liniară.
- c) Calculează presiunea din vas la temperatura $t_3 = 100^{\circ}C$.

Problema IIIA. Metode de determinare a rezistenței electrice și precizia acestora

Precizia determinării rezistenței electrice depinde atât de precizia instrumentelor de măsură cât și de metoda folosită. Îți propunem o analiză succintă în acest context pentru un circuit electric simplu care conține o sursă de tensiune cu t.e.m. E și rezistența internă r respectiv un circuit exterior cu rezistența R_x . Instrumentele de măsură folosite sunt un ampermetru cu rezistența internă R_A și un voltmetru cu rezistența internă R_v .

- a) Desenează schemele electrice a două circuite diferite care să conțină toate elementele precizate anterior (sursă de tensiune, rezistor exterior, ampermetru și voltmetru) și care să permită determinarea rezistenței electrice a circuitului exterior pe baza valorilor indicate de cele două instrumente de măsură.
- b) Circuitul din figura alăturată conține pe lângă sursa de tensiune, ampermetru și un rezistor cu rezistența R_x , care trebuie determinată, un rezistor cu rezistența R_0 variabilă și cunoscută respectiv un

comutator K. Explică modul de lucru necesar pentru determinarea rezistenței necunoscute R_x . Scrie relația matematică prin care se determină rezistența respectivă și justifică răspunsul.

- c) Determină, pentru fiecare din cele trei metode corespunzătoare celor trei circuite precizate la punctele anterioare, în funcție de R_v , R_x sau R_A , R_x sau R_A , R_0 , r erorile relative ε de măsurare a rezistenței R_x a circuitului exterior. Formulează o concluzie din care să se desprindă avantajul utilizării metodelor respective în funcție de valoarea rezistenței electrice măsurate. Justifică răspunsul.

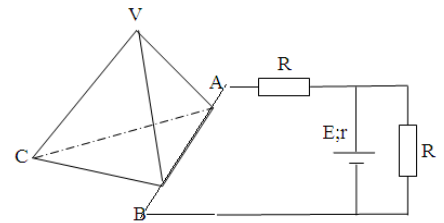
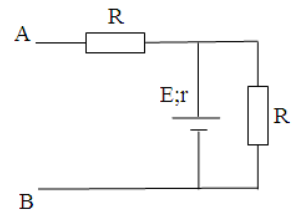
Precizare: Eroarea relativă de măsurare ε a unei mărimi fizice A se definește ca fiind $\varepsilon_A = \frac{\Delta A}{A}$ unde

ΔA reprezintă diferența, în modul, dintre valoarea mărimii măsurate și valoarea reală.

Problema III B. Circuite electrice

Pentru circuitul din desenul alăturat se cunosc tensiunea electromotoare a generatorului $E=75V$, rezistența interioară $r=5\Omega$ și rezistența $R=10\Omega$.

- a) Ce indică un voltmetru ideal conectat între punctele A și B?
b) Se conectează bornele A și B în vârfurile A și B ale unui tetraedru regulat format din conductori identici fiecare cu aceeași rezistență R_0 . Ce valoare are rezistența R_0 dacă prin generator circulă un curent cu intensitatea $I=6A$?
c) Se realizează un alt montaj înlocuind latura VC a tetraedrului cu generatorul cu $E=75V$ și $r=5\Omega$. Ce valoare indică voltmetrul ideal conectat între punctele A și B?

Subiect propus (în ordine alfabetică) de:

prof. Florin Moraru – Colegiul Național „Nicolae Bălcescu”, Brăila
prof. Victor Stoica – Inspectoratul Școlar al Municipiului București